
Obsah

ÚVOD 5

Č á s t p r v n í

ZÁKLADNÍ AKUSTICKÉ POJMY 8

VARHANY /Stručný přehled dějin nástroje 10

I VARHANNÍ PÍŠŤALY 23

1/ Retné píšťaly 24

2/ Základní tvary retných píšťal 27

3/ Délka těla píšťaly 28

4/ Jazykové píšťaly 30

5/ Označení výšky tónu 37

6/ Intonace píšťal 38

7/ Barva zvuku varhanní píšťaly 39

8/ Vlastnosti zvuku 42

9/ Přehled vlivu jednotlivých částí píšťaly na její zvuk 44

II VZDUCH A JEHO ROZVEDENÍ 45

1/ Měchy 45

2/ Elektrické čerpadlo vzduchu 47

3/ Regulační záklopka 48

4/ Tlak vzduchu ve varhanách 49

5/ Vzduchovody - kanály 49

III VZDUŠNICE A TRAKTURA 50

1/ Vzdušnice s tónovými kancelami 51

a/ Zásuvková vzdušnice s mechanickou trakturou 51

b/ Bodcová vzdušnice /Springlade/ 56

2/ Vzdušnice s rejstříkovými kancelami 56

a/ Kuželová vzdušnice s mechanickou trakturou 56

3/ Pneumatická traktura 57

a/ Kuželová vzdušnice s pneumatickou trakturou 58

b/ Membránová vzdušnice 60

c/ Pneumatické mezírelé a jeho využití 60

4/ Elektrická traktura 60

5/ Skříňová vzdušnice /unit/	64
6/ Vliv vzdušnice na kvalitu vzduchu	64
7/ Vliv traktury na hru	66
8/ Některé závady vzdušnic a traktury	68
IV POMOČNÁ ZAŘÍZENÍ	69
1/ Spojky	69
2/ Volné kombinace	74
3/ Pevné kombinace - kolektivy	76
4/ Anulátor pedálu	77
5/ Vypínače	77
6/ Žaluziová skříň	78
7/ Rejstříkové crescendo	79
8/ Tremolo	79
V ÚSPORNÁ ZAŘÍZENÍ	80
1/ Zeslabení vzduchu	80
2/ Transmise a extenze	80
3/ Multiplexní varhany /unit/	81
VI HRACÍ STŮL	84

Č á s t d r u h á

VII MENZURY VARHANNÍCH PÍŠŤAL	90
1/ Délka píšťaly	90
2/ Konstantní menzura	91
3/ Variabilní menzury	92
4/ Menzury Dom Bédose	92
5/ Menzurační praxe 19. století	94
6/ Zvukové pole	97
7/ Novodobá menzurace	97
8/ Popis rejstříku z hlediska menzurace	98
9/ Menzury jazykových píšťal	100
VIII VARHANNÍ HLASY - REJSTŘÍKY	102
1/ Základní rejstříky	102
a/ Principály	102
b/ Flétny	103
c/ Smyky	105
d/ Kryty a polokryty	106

2/ Alikvotní rejstříky	107
3/ Smíšené hlasy - mixtury	110
a/ Ženské mixtury	110
b/ Mužské mixtury	112
c/ Dvojité hlasy /výchvěvné/	115
4/ Jazykové rejstříky	115
IX DISPOZICE VARHAN	117
1/ Velikost varhan a jejich funkce	118
2/ Zvuková úloha varhan	119
3/ Skupiny varhanních rejstříků a jejich zvuková funkce	120
4/ Základní dispoziční zásada	121
5/ Funkční princip varhanních strojů /Werkprinzip/	122
X POZITIV	125
XI VARHANNÍ PROSPEKT	126
XII REGISTRACE VARHANNÍ HUDBY	128
XIII PÉČE O HISTORICKÉ NÁSTROJE	143
XIV PŘEHLED VARHANNÍCH REJSTŘÍKŮ	144
DOPORUČENÁ LITERATURA	167

TEOLOGICKÁ FAKULTA
JIHOČESKÉ UNIVERZITY
KNIHOVNA
Kanovnická 22
370 01 ČESKÉ BUDĚJOVICE